

פנינים אצל פנינים

ערכנו מערכת הסברה בעשרות ראינות בכלי-התיקשורת — טלוויזיה, רדיו ועיתונים — בארצות רבות. אלה היו ההישגים. היו גם בישראלונות. על אלה ועל אלה אני מתכוון לדווח.

● מילחמה — נגד מי?

בסעם האחרונה הייתי בכנייה-האומות בז'נבה בדצמבר 1973, כשעה שהתכנסה שם ועידת השלום. אחרי מילחמת יום-הכיפורים, אז היו שם הנרי קיסינג'ר ואנדריו גרומיקו, ונציגי מצריים, ירדן וישראל. אמצעי-הביטחון היו מינימליים. כמה שוטרים, בסך-הכל. הפעם היה הארמון המרוכז, בעל החזות הגרמנית הקודרת (הוא נבנה למען כח-הלאומים בשיא ימי הרייך השלישי, ערב מילחמת-העולם השנייה), מוקף בקילומטרים של גדרות-תיל. הסיפורים שהופיעו בטלוויזיה ובעיתונים לא היו מוגזמים. היה שם הכל: שיריוניות, מסוקים, חיילים בחגור-קרוב מלא, כלבי-זאב נהדרים, צלפים, תותחי נ"ט, תותחים נגר ספינות וטנקים. השווייצים, שלא לחמו מזה מאות בשנים, היו מוכנים למילחמה.

נדר מי? זדהי שאלה שלא נמצאה לה תשובה.

היה מקום לחשוד מפני אפשרות של מעשי-טרור. אומנם, גם לכך היתה סכירות נמוכה מאוד. סוריה, לוב ועיראק השתתפו כולן בוועידה, ולא היה להן כל עניין בחבלה בה. ממשלת-ישראל שגאה את הוועידה, אך קשה להאמין שהיתה שולחת חוליות-טרור כדי להרוג את משתתפיה. אם היתה בכלל צפויה סכנה למוישה, הרי היו אלה אנשי ערפאת ואנשי-השלום הישראליים. אפשר היה להעלות על הדעת שבנוספיית אברנידאל, בהשראת הסורים, תתנבל להם.

משום-כך ניתן היה להבין אמצעים סבירים נגד טרור — חיפושים גופניים, חיפושים בתיקים, כמו בנמליה-התעופה. ואכן, עברתי כמה וכמה חיפושים כאלה מדי יום, בהיכל-האומות ובכיתה-המלון שבו גרתי, יחד עם מרבית המשתתפות.

אך ההכנות למילחמה — נגד מי היו מכוונות? אילו מטוסים יכלו להפיץ את היכל-האומות? איזה צי יכול היה לתקוף את הוועידה בתותחים מן האגם? (ננקטו אמצעי-מנע גם נגד זה). איזה טור משוריין יכול היה לעלות על ז'נבה כדי להשמיד את הארמון על יושביו? הרבר היה מגוחך בעליל. אם כן, מדוע זה נעשה?

יש לבדוק רק תשובה אחת: היתה זאת סרובוקציה מכוונת, במיסגרת מסעך התעמולה הקיצוני שנערך נגד הוועידה מטעם ממשלות ארצות-הברית וישראל. שתיהן ראו סכנה גדולה בעצם קיומה של ועידה בינלאומית גדולה, מכוננת ומרשימה, לדיון רציני באחת הבעיות הגדולות של הדור: גורלו של העם הפלסטיני. הן עשו את הכל כדי למנוע אותה.

כל האומות בניגוד לרושם שטופח בארץ, היתה זאת ועידה רבת-רושם. כל המדינות, מלבד ישראל וארצות-הברית, היו מיוצגות בה — עלידי מישלחות במעמד מלא, או עלידי, משקיפים. תגלום זה צולם רגע לפני המתיחה הרשמית.

היה חם, חם מאוד. ישבנו בקומה השמינית של בניין האום, במיסעדה המפוארת. במירפסת רכנו שני חיילים שווייצים על רוכבי-הצלפים שלהם, מוכנים לירייה. לוסיל מייאר, המזכירה הכללית של הוועידה — אשה שחורה חגיגית — אשה שחורה חגיגית — אשה שחורה חגיגית — אשה שחורה חגיגית. הוועידה בחיך מקסים וכי-כירול — הזמינה את 16 האישים החשובים מאור" לארוחת-צהריים חגיגית. יחד עימנו הוזמנו גם כמה מראשי המישלחות, נשיא הוועידה ונציג אש"ף. כאום אין חוכמות. כולנו לבשנו חליפות רשמיות וענבנו עניבות. ישבנו וסבלנו. לא היה מיווג-אוויר, ומבעד לחלון הפתוח חדר רק אוויר חם מן האגם הסמוך. השתגעתי להסיר את המיקסטרון, לפחות. אבל איך עושים את זה מבלי לבייש את שם ישראל ברבים? איש אש"ף ישב מולי, ומדי פעם החלפנו כמה מילים. ראיתי שהוא סובל כמוני. „מדוע לא נסיר שנינו את המיקסטרונים שלנו?“ הצעתי.

„אם אתה תוריד, אני אוריד“, השיב לי. הבטנו איש ברעהו (או באיבו), ובתנועה מתואמת אחת הסרנו שנינו את המיקסטרונים ברזומנית. אדוארד סעיר, הפרופסור האמריקאי-פלסטיני הנודע, שישב לידי, הצטרף אלינו. הדיפלומטים והאישים האחרים לא העזו ללכת כעיקבותינו. הם הוסיפו לשבת ולסכול. **עכשיו אתה רואה מדוע מדינות רבות בעולם הוששות מפני שלום בין ישראל והפלסטינים, התלוצצה דיסלומטית דרום-אמריקאית שישבה בסמוך אליי, רק ישבתם יחד ליד שולחן אחד, וכבר שברתם את נוהליה-הטקס של האום. מה יקרה כאשר תקום מדינה פלסטינית ותברות ברית עם מדינת-ישראל? ביחד אתם תשתלמו על העולם!**

רעיון דומה שמעתי כעבור יומיים, כאשר אכלנו ארוחת-צהריים בחברת גבר צפון-אפריקאי, ותיק של כמה מילחמות-שיתרון, המשמש כיום כיועץ לאחד הנשיאים באפריקה השחורה. הוא בא בחברת אשתו, יפהפיה שחורה מהממת בחליפה צהובה, והיה לי קשה לגרוע ממנה עין. הפלסטינים שולטים כיום במשק ובחיי-הרוח של רוב המדינות הערביות. בנקאים יהודיים בעולם מנהלים את ענייני-ההשקעות של ההון הערבי. אם אי-פעם ישתפו היהודים והפלסטינים פעולה ביניהם, הם ישלטו במיורח התיכון כולה! **אשתו, שהתגלתה כדוקטור למדעי-המדינה, חיבה את חיובה המיסתורי ואמרה: „הרי מסני זה כולם מסחרים!“**

● האם זה היה כדאי?

אקדים את המאוחר ואענה על השאלה, שכודאי מטרידה רבים: מה עשינו בוועידה? מה השגנו? האם זה היה כדאי? לפני שנשענו, ערכנו בארץ דיונים נוקבים. היה ברור לנו שנתקל בוועידה בבעיות קשות ביותר. ירענו היטב שאש"ף נתון ברגע זה במצב קשה ביותר, העלול למנוע מראשיו לעשות מחוות כלפיה מחנה-השלום הישראלי. היו שחששו שמא נכנס למילכוד חסר-מוצא. החלטנו שכדאי לקבל על עצמנו את הסיכון הפוליטי (וגם הגופני), מפני שאסור לוותר על כל הזדמנות לפעול למען השלום. גם בתנאים קשים ביותר.

ירידינו בארץ כוודאי קראו במבוכה גוברת את הדיווחים שהגיעו מז'נבה. אלה היו מבולבלים, סתרו זה את זה ויצרו תמונה אבסורדית. כשחזרתי ארצה וקראתי את הדיווחים בעיתונים הישראליים, לא ירעתי אם לצחוק או לזעום. היה זה בליל של עובדות מקוטעות, שקרים גסים, ורון וסתם כורות, שגילה את מישלחות-הלב של העורכים בארץ יותר מאשר את המתרחש בארמון שליד האגם. **אם כן, מה השגנו? מה לא השגנו?**

לרעתי, ההישג החשוב ביותר היה המיפגש הפומבי עם יאסר ערפאת. כפי שאסביר להלן, גולרה פגישת זו בתנאים קשים ביותר, והיתה לה עובדות מיוחדות מאוד על רקע המאורעות. ההישג השני הוא נוסח החלטות שהתקבלו בוועידה. השפענו עליהן בנאומינו, ובעיקר בפעולת-הסברה מאחרי הקלעים. אין לי ספק שלולא היתה נוכחת בז'נבה מישלחת-השלום הציונית מישראל, היו מתקבלות החלטות אחרות.

ערכנו היכריות עם עשרות שרים, דיפלומטים ואישים אחרים מרחבי העולם, ועורנו להם להכיר ולהבין את בעיותיה של תנועת-השלום הישראלית. למדנו הרבה מאוד על המתרחש ברגע זה סביב הבעיה הפלסטינית, ובעיקר בתוככי אש"ף עצמו. היה זה קורס מזורז של 10 ימים, שבהם חויינו את הבעיה הפלסטינית מבוקר עד לילה.

שניים מישראל בצד השמאלי של האולם, ביצע מיוחד, ישבו 16 הגברים והנשים שהוזמנו באופן אישי כ„אישים חשובים מאוד“. למעלה נראים מתי פלד ואורי אבנרי, מאחורי אבנרי וליד פלד: הוגה-הדיעות הפלסטיני-אמריקאי הנודע אדוארד סעיר. מתחתם, מישלחות האומות לפי סדר הא"ב.